

SÖZEL MANTIK KONU ANLATIMI

- Soruda geçen “hemen arkasında, hemen önünde, sadece, en, ortada, yan yana, karşılıklı, yalnızca...” gibi ifadelere dikkat etmeli ve bu ifadelerin altı çizilmelidir.
- Sorunun “sıralama sorusu” mu yoksa “eşleştirme sorusu” mu olduğu belirlenmelidir.

A). SIRALAMA SORULARIN

- Varlıkları sayıp varlık sayısına göre numaralar alt alta veya yan yana yazılmalıdır. Sıralamanın neye göre yapıldığını yazmak da işi kolaylaştırır.

Örnek:

- Kısa 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Uzun

- Verilen bilgilerden kesin olanları yerlerine yerleştirilmeli, kesin olmayanlar sıralamanın dışına not alınmalıdır. Zaman kazanmak için sıralamasını yapılacak varlıkların baş harfleri kullanılabilir.

Örnek:

- Ali ile Ömer aynı gün gelmiştir. Bilgisini $A = \bar{O}$ şeklinde gösterirken Ali ile Ömer aynı gün gelmemiştir. Bilgisini $A \neq \bar{O}$ şeklinde gösterebiliriz. Yine Ali, Ömer’den bir sıra öndedir. Bilgisini $A > \bar{O}$ şeklinde sembollerle gösterebiliriz.

○ ○ Soru:

Beden eğitimi öğretmeni; Ali, Burak ve Can adlı erkeklerle Defne, Emine, Figen ve Gamze adlı kız öğrencilerin boy sırasına göre uzundan kısaya sıraya girmelerini istemiştir. Kimin hangi sırada olduğuyla ilgili bilinenler şunlardır:

- Figen’in önünde iki erkek ve bir kız öğrenci vardır.
- Defne, Emine’nin hemen arkasındadır.
- Birinci ve son sıradaki öğrenciler kızdır.
- Burak, Can’dan iki sıra geridedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İkinci sıradaki kişi Ali’dir.
- B) Son sırada Defne vardır.
- C) Burak ve Ali arasında üç kişi vardır
- D) Burak beşinci sıradadır.

Çözüm:

1. Aşama: Soru okunduğu zaman bunun bir sıralama sorusu olduğu anlaşılır. Üçü erkek, dördü kız olmak üzere yedi kişinin boy sırasına göre sıraya girmesi bulunacaktır.

2. Aşama: Figen’in önünde iki erkek bir kız varsa Figen 4. sıradadır. Bu öncülden Figen’den sonra iki kız ve bir erkek öğrenci olduğuna da ulaşabiliriz.

3. Aşama: Defne, Emine’nin hemen arkasındaki sıradaysa bu ikili Figen’den daha sonraki bir sıradadır çünkü Figen’den önce sadece bir kız öğrenci vardır. İlk ve son sıradaki öğrenciler kızdır, bilgisinden de Defne’nin son sırada, Emine’nin 6. sırada olduğuna ulaşabiliriz.

4. Aşama: Birinci sırada kız öğrenci vardır, diğer kızlar yazıldığına göre bu da Gamze’dir. Geri kalanlarda erkek öğrenci vardır.

5. Aşama: Burak, Can’ın iki sıra gerisindedir, öncülünden hareketle Burak’ı 5 numaraya, Can’ı üç numaraya yazarız. Ali de ikinci sırada olur.

1	2	3	4	5	6	7
Defne	Emine	Burak	Figen	Can	Ali	Gamze

B). EŞLEŞTİRME SORULARI

• Soru bir eşleştirme sorusu ise soruya uygun tablo yapılmalıdır. Sorunun kaç değişkenli olduğunu bulup buna göre tablo yapılmalıdır. Değişken, sorudaki bilinmeyenlerdir.

Örnek:

- Sorudaki kişiler bir değişkendir. Bu kişilerin gitmek istedikleri yerler bir başka değişkendir. Kişilerin gitme tarihleri yine bir başka değişkendir. Bu durumda soru üç değişkenli olur. Tabloyu kişilere göre değil diğer değişkenlere göre yapmak soruyu çözmeyi kolaylaştırır.

- Kesin bilgiler tabloya yerleştirilmelidir. Kesin olmayan, olasılık içeren ifadeler tablonun kenarına not alınmalıdır.
- Soru kökündeki “kesinlikle söylenemez, kesinlikle yanlıştır” gibi ifadelere dikkat edilmelidir. Bazen bazı bilgiler soru kökünde verilir. Sorunun tamamının başlangıçta okunması bu açıdan da oldukça önemlidir.

Örnek:

- “Bilge’nin pazartesi günü sınava girdiği bilindiğine göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle söylenemez?” gibi bir soruda bilgi soru kökünde verilmiştir.

- Tabloya bakarak ve seçenekleri tek tek eleyerek doğru sonucu ulaşılmalıdır.

○ ○ Soru:

Arif, Bilal, Cenk, Davut, Emre, Fatih, Hakan ve İsmail adlı arkadaşlar iki eşit gruba ayrılarak halat çekme yarışması yapacaktır. Mavi ve kırmızı olarak adlandırılan gruplara kimlerin seçildiğiyle ilgili bilinenler şunlardır:

- Fatih ve İsmail farklı gruplardadır.
- Hakan mavi gruptadır.
- Cenk ve Davut, Arif’ten farklı gruptadır.
- Bilal ve Emre aynı gruptadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesin yanlıştır?

- A) Cenk mavi gruptadır.
- B) Arif ve Hakan aynı gruptadır.
- C) Davut ve Fatih aynı gruptadır.
- D) Emre kırmızı gruptadır.

Çözüm:

1. Aşama: Soru okunduğu zaman aşağıdaki gibi içlerinde dörder kişi bulunan mavi ve kırmızı grup şeklinde bir tablo oluşturulacağı ortaya çıkıyor.

2. Aşama: Fatih ve İsmail farklı gruplardaysa kimin hangi grupta olduğu bilinmez. Bu durumda ikisi de farklı gruplara yazılır ama bunların yerinin kesin belli olmadığı bir işaretle belirtilir.

3. Aşama: Hakan mavi gruba yazılır.

4. Aşama: Cenk ve Davut, Arif’ten farklı bir gruptaysa bunların grubu kırmızı grup olamaz çünkü bunlar kırmızı gruba yazılırsa bir sonraki öncüldeki Bilal ve Emre’nin birlikte yazılabileceği bir grup kalmaz. Bu durumda Cenk ve Davut mavi grupta olur.

5. Aşama: Cenk ve Davut’tan farklı grupta olan Arif’in grubu kırmızı gruptur.

6. Aşama: Bu durumda Bilal ve Emre’yi birlikte yazabileceğimiz grup kırmızı gruptur.

Mavi Grup	(Fatih - İsmail)	Hakan	Cenk	Davut
Kırmızı Grup	(Fatih - İsmail)	Arif	Bilal	Emre

○ ○ Soru:

Ankara, Bursa, Çanakkale, Diyarbakır'da şubat, mart, nisan, mayıs aylarında futbol, voleybol, basketbol, hentbol turnuvaları yapılacaktır. Her ay farklı bir ilde farklı bir alandan yapılacak turnuvalarla ilgili bilinenler şunlardır:

- Mart ayında basketbol turnuvası vardır.
- Mayısta Ankara'da turnuva yapılacaktır.
- Çanakkale'de hentbol turnuvası yapılacaktır.
- Futbol turnuvasından hemen sonraki ay Diyarbakır'da turnuva yapılacaktır.

	İller	Turnuvalar
Şubat	Bursa	Futbol
Mart	Diyarbakır	Basketbol
Nisan	Çanakkale	Hentbol
Mayıs	Ankara	Voleybol

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bursa'da voleybol turnuvası olacaktır.
B) Futbol turnuvası şubat ayında olacaktır.
C) Nisanda Çanakkale'de turnuva olacaktır.
D) Basketbol turnuvası Diyarbakır'da olacaktır.

1. Aşama: Bu soruda aylar, iller ve turnuvalar eşleştirilecektir. Aylar sabit olduğu için eşleştirmede tablo başlığına aylar yazılacak, daha sonra birinci satıra iller, ikinci satıra da turnuvalar yazılacaktır.

2. Aşama: Mart ayında basketbol turnuvası vardır. Mayısta Ankara'da turnuva yapılacaktır.

3. Aşama: Futbol turnuvasından hemen sonraki ay Diyarbakır'da turnuva yapılacaktır dendiğine göre futbol turnuvası şubatta Diyarbakır'daki turnuva martta olur.

4. Aşama: Çanakkale'de hentbol turnuvası yapılacaktır dendiğine göre bu turnuva nisanda olur.

5. Aşama: Geriye kalan boşluklarda şubat ayına Bursa, mayıs ayına voleybol yazılır.

○ ○ Soru:

Yuvarlak bir masa etrafında birden altıya kadar numaralandırılmış koltuklarda oturan Ali, Berk, Can adlı erkeklerle Demet, Eylül, Figen adlı kadınların oturdukları yerlerle ilgili bilinenler şunlardır:

- Can'ın iki yanında da kadınlar oturmaktadır.
- Eylül ve Figen yan yana koltuklarda oturmaktadır.
- Üç numaralı koltukta Demet, dört numaralı koltukta Berk oturmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesin yanlıştır?

- A) 6 numaralı koltukta Ali oturmaktadır.
B) Figen ve Can yan yana koltuklarda oturmaktadır.
C) Eylül 1 numaralı koltukta oturmaktadır.
D) Demet'in iki yanında da erkekler oturmaktadır.

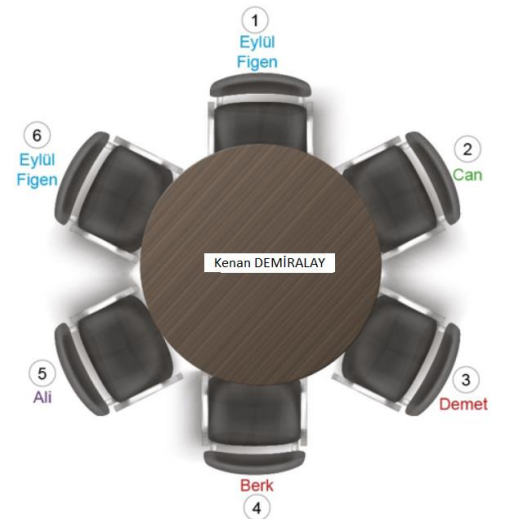
1. Aşama: Önce yuvarlak bir masa ve bu masanın etrafına birden altıya kadar numaralandırılmış koltuklar çizilir.

2. Aşama: Üç numaralı koltuğa Demet, dört numaralı koltuğa Berk yazılır.

3. Aşama: Can'ın iki yanında da kadınlar oturacaktır. Figen ve Eylül yan yana koltuklarda oturacakları için Can'ın yanındakilerden biri kesin Demet'tir. Bu durumda Demet'in yanındaki boş koltuk olan yere Can oturur.

4. Aşama: Eylül ve Figen yan yana koltuklarda oturacaklardır. Canın iki yanında da kadınlar oturacağı için Eylül ve Figen bir ve altı numaralı koltuğa yazılır. Kimin hangi koltukta oturduğu belli olmadığı için ikisi de iki koltuğa yazılır.

5. Aşama: Geriye kalan beş numaralı boş koltuğa da Ali yazılır.

1. Etkinlik

Cihan, Sezer ve Arda bir kırtasiyeden defter, kalem, silgi ve cetvel almışlardır. Bunun ile ilgili olarak bilinenler:

- * Sezer sadece cetvel almamıştır.
- * Silgiyi sadece Arda almamıştır.
- * İki kırtasiye malzemesini herkes almıştır.
- * En fazla malzemeyi Cihan almıştır.

Bu bilgilere göre aşağıda verilen ifadeler doğru ise “D” yanlış ise “Y” olarak işaretleyiniz.

- (D) (Y) Cihan ve Arda cetvel almamıştır.
- (D) (Y) Arda kalem almamıştır.
- (D) (Y) Defteri herkes almıştır.
- (D) (Y) Cihan 3 çeşit malzeme almıştır.

3. Etkinlik

Bir grup arkadaş, hem cumartesi hem pazar günü gösterimde olan N ve M filmlerine bilet satın almışlardır. Osman, Remzi, Celal, Ayşe ve Fatma’nın izledikleri film isimleri ve günleri hakkında bilinenler şunlardır:

- * Her kişi sadece bir film izlemiştir.
- * Remzi, cumartesi gösterilen bir filme gitmiştir.
- * Osman ve Celal M filmini farklı günlerde izlemiştir.
- * Ayşe ve Remzi farklı filmlere, farklı günlerde gitmişlerdir.
- * Cumartesi günü gösterilen N filmine sadece Fatma bilet almıştır.

Bu bilgilerden yola çıkarak aşağıdakilerden doğru olanlar için “✓” yanlış olanlar için “X” işaretini seçiniz.

- (✓) (X) Remzi, cumartesi günü M filmini izlemiştir.
- (✓) (X) Fatma, pazar günü bir film izlemiştir.
- (✓) (X) Ayşe pazar günü bir film izlemiştir.
- (✓) (X) İki film izleyen bir kişi vardır.
- (✓) (X) Ayşe, N filmini izlemiştir.

2. Etkinlik

4 bölmeli bir rafa Halil, İsmet, Gamze ve Işıl kitaplarını yerleştirmişler ve raflara alttan başlayarak numara vermişlerdir. Bunun ile ilgili olarak bilinenler:

- * En üste İsmet kitaplarını koymuştur.
- * Işıl’ın yeri Gamze’nin hemen alt rafındadır.
- * Halil ile Işıl arasında bir raf vardır.

Bu bilgilere göre verilen bilgilerden doğru olanın yanına “D” yanlış olanın yanına “Y” olarak işaretleyiniz.

- (D) (Y) Gamze kitaplarını 3 numaralı rafa koymuştur.
- (D) (Y) İsmet ve Halil arasında bir raf vardır.
- (D) (Y) Alt rafta Halil’ in kitapları vardır.
- (D) (Y) Halil ve Gamze’nin kitapları en altta veya en üstte değildir.

4. Etkinlik

Bir kitapçının vitrinindeki beş rafın her birinde kitapları sergilemek için iki bölüm bulunmaktadır. Bu bölümler en alt soldan başlanarak numaralanmıştır. Bu vitrinde yer alan kitaplarla ilgili bilinenler şöyledir:

- * Vatan yahut Silistre en alt raftadır.
- * Küçük Prens; 4 no.lu bölümdedir, altındaki ve üstündeki bölümler boştur.
- * Çalıkuşu’nun üst raflarında olan Osmancık ile arası boştur.
- * Yaşlı Adam ve Deniz 10 no.lu bölümdedir.
- * Osmancık’ın üstündeki bölüm boştur.
- * Toprak Ana çift sayılı bir bölümde bulunmaktadır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki ifadelere doğru ise “D”, yanlış ise “Y” olarak işaretleyiniz.

- (D) (Y) Yaşlı Adam ve Deniz’in yanı boştur.
- (D) (Y) Osmancık ile Küçük Prens yan yanadır.
- (D) (Y) Toprak Ana 8 no.lu bölümdedir.
- (D) (Y) 5 ve 6 no.lu bölümler boştur.
- (D) (Y) Vatan yahut Silistre 2 no.lu bölümdedir.